

TAYY-İ MEKÂN (2)

(...dünden devam)

Velinin iki manası vardır. Biri velî kelimesinin fail, biri de mef'ul sayılmasına göredir. Velî, mef'ul manasına alınırsa işlerini Allah'ın gördüğü, nefsine bırakmadığı kimse demektir: "*O, salihlerin işlerini görür*"

(

A'râf Sûresi: 196)

. Velî fail manasına alınırsa, Allah'a karşı ibadet ve taatini yerine getiren kimse demektir. Velînin velî olması için her iki mananın da kendinde bulunması, gizli ve aşikâr Allah'ın emirlerine uyması gerekir. Mutasavıflara göre peygamberler nasıl masum ise velîler de mahfuzdurlar (Kelâbâzî, at-Ta'arruf; Kuşeyri, Risâle: 139; Letâ'ifu'l-İşârât, varak: 114 a)

.

Velînin velî olduğunu bilip bilmeyeceği hususunda ihtilâf edilmiştir. Bir kısım bilginler, velî kendisinin velî olduğunu bilirse âkıbe-tinden emin olacağından dolayı kibre düşer, bunun için bilmesi caiz değildir demiş; bir kısmı da âkibetinden emin olmak Allah'a daha çok tazim ve saygıyı gerektirir. Aşere-i Mübeşşerenin âkıbetini bilmesi, hallerini değiştirmemişti. Velînin velîliliğini bilmesi de caizdir kanaatini ileri sürmüşlerdir (Kuşeyrî, Risale, s. 139; Letâifu'l-İşârât, varak: 114a)

İlk sufîler, velînin de halktan bir kimse olarak yaşamasını isterler.

Vâsitî'ye göre velînin dört alâmeti vardır: Birincisi, kendisi ile Rabbı arasında olan sırlarını muhafaza etmesi, kalbine gelen musibetleri kimseye şikâyet etmemesi; ikincisi kerâmeti koruması, riya ve süm'aye âlet etmemesi; üçüncüsü Allah'ın yaratıklarının eziyetlerine, meşakkatlerine katlanması, kendisi onlara yük olmaması; dördüncüsü Allah'ın kullarını huylarına ve meşreplerine göre idare etmesidir. Çünkü velî, mahlûkatı Allah'ın kudret ve hükmünde görür. Allah'tan ona verilmiş olan ne ise ona razı olup geçinir.

Bir sûfîye göre velî, belâya sabreden, kazâyâ râzı olan, nimetlere şükredendir. Sehl'e göre velî, fiilleri Allâh'a itâat üzere geçendir.

(devamı yarın..)